

Melding fra Fiskeridirektoratet,
Kontoret for driftsøkonomiske undersøkelser

STORTRÅLERNES LØNNSOMHET I 1962

Fra og med årene 1952–1953 har det i Fiskeridirektoratet vært foretatt årlige lønnsomhetsundersøkelser for stortrålerne. Resultatene av disse undersøkelsene har vært publisert i «Fiskets Gang» og i særtrykk utgitt av Fiskeridirektøren.

I denne melding skal en behandle stortrålernes lønnsomhet i 1962. Det statistiske grunnlaget for undersøkelsene er de årsregnskaper som rederne sender inn til Fiskeridirektoratet hvert år.

I et eget avsnitt har en dessuten gitt en del fangstresultater for engelske og vest-tyske trålere. De siste

tilgjengelige tall fra den vest-tyske fiskeristatistikken er for 1961. For de engelske trålerne foreligger også 1962-oppgavene.

Utviklingen i den totale fangstmengde og fangstverdi 1949-1962.

Figur 1 gir en oversikt over utviklingen av stortrålernes samlede fangstmengde og fangstverdi i tidsrommet 1949–1962. Tabell 1 gir utviklingen i tall fra 1955.

De første årene av perioden 1949–1962 ga lavest totalutbytte. Tallet på stortrålere var også minst da. En kunne så notere en jevn økning i stortrålernes totalfangster fram til 1956. Antall stortrålere i drift ble samtidig fordoblet, fra 12 i 1949 til 23 i 1956. Etter 1956 har utviklingen vært mer ujevn – antall stortrålere har variert mellom 23 og 29, mens totalfangstene hvert år har ligget lavere enn i 1956, lavest i 1960.

Året 1962 ga et totalt fangstkvantum for stortrålerne på 27 900 tonn, som er 6 900 tonn mindre enn i toppåret 1956. Sammenliknet med 1961 var det imidlertid en framgang i fangstmengde på 1 400 tonn. Deltakingen økte imidlertid også – fra 26 til 29 fartøyer.

Totalverdien av stortrålernes fangster følger i fig. 1 stort sett samme bevegelse som totalfangstene. Imidlertid ble 1962 det nest beste året med hensyn til totalverdi, trass i at året bare var det fjerde beste med hensyn til total fangstmengde. Foruten toppåret 1956 ga således både 1955 og 1959 høyere

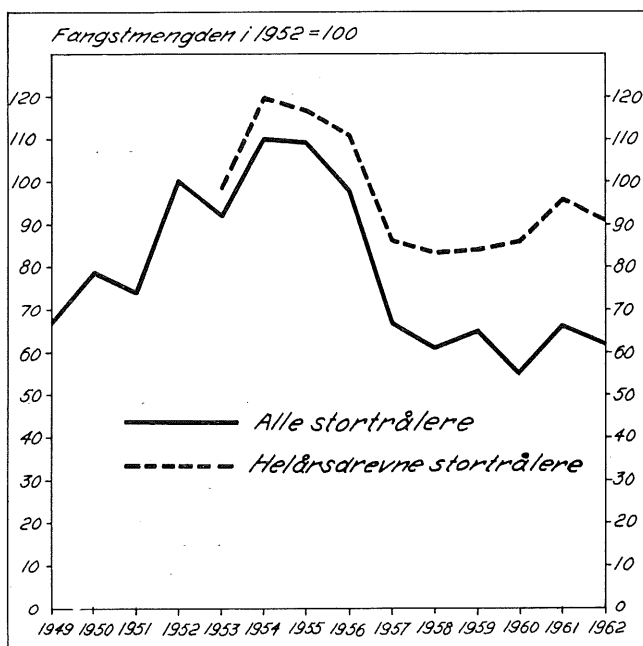

Fig. 1. Alle stortrålere. Fangstmengde og -verdi.

Tabell 1. FANGSTMENGDEN OG -VERDI 1955–1962. ALLE STORTRÅLERE.

År	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Antall fartøyer i drift	17	23	26 ²	27 ²	28 ²	26 ³	26	29
Fangstmengde, fersk.....1 000 tonn	11,6	14,2	9,3	13,7	20,4	19,3	23,9	26,5
Fangstmengde, salt	8,3	10,4	9,0	5,9	3,2	1,0	0,8	0,2
Fangstmengde, omregnet ¹	28,7	34,8	27,0	25,7	28,0	22,3	26,5	27,9
Fangstverdi, ekskl. biprod. mill. kr.	19,2	22,7	19,0	17,5	20,2	15,5	20,9	22,3
Fangstverdi, inkl. biprod. mill. kr.	20,4	24,1	20,1	18,6	21,5	16,4	21,8	23,2

¹ Omregnet til ferskfiskvekt, — saltfiskvekt økt med 94 prosent for fangst fra Vest-Grønland, og med 72 prosent for de øvrige felter. Tallene omfatter også biprodukter.

² Hertil kommer én tråler som utelukkende ble nyttet til fiske etter sild og tobis. I alt hadde 30 fartøyer på over 300 br.tonn tillatelse til å drive trålfiske i 1957, og 32 fartøyer i 1958 og 1959.

³ Hertil kommer en tråler som en mangler oppgave for, og 2 trålere som utelukkende ble nyttet til fiske etter sild og tobis. I alt hadde 31 fartøyer på over 300 br.tonn tillatelse til å drive trålfiske i 1960.

totalfangster enn 1962. Den gjennomsnittlige råfiskprisen var imidlertid lavere i 1955 og 1959 enn i 1962.

Det har som regel funnet sted en viss prisstigning hvert år. 1960 danner imidlertid et unntak i så måte, med et prisfall i den gjennomsnittlige råfiskpris fra 1959 på 5 øre til 72 øre pr. kg. I 1961 tok imidlertid prisene seg opp igjen og det ble jevnt over gitt 81 øre pr. kg råfisk. I 1962 var gjennomsnittsprisen kommet opp i 83 øre.

Sammensetningen av fangstkvantumet på saltfisk og ferskfisk er vist grafisk i figur 1, og en viser også til tabell 1. Fram til og med 1952-53 var saltfiskkvantumet større enn ferskfiskkvantumet, og det økte både absolutt og i forhold til ferskfiskkvantumet. I 1954 hadde imidlertid ferskfiskmengden passert saltfiskproduksjonen, og i 1956 ble det brakt i land 3 800 tonn mer fersk enn saltet vare. Etter at fordelingen i 1957 var omlag 50 prosent på hver av gruppene, har ferskfisktrålingen i de senere årene blitt mer og mer dominerende. I 1962 ble således under én prosent av stortrålerne fangstet brakt i land som saltfisk. Det er først og fremst frossenfiskens gjennombrudd som har gitt støtet til denne utviklingen.

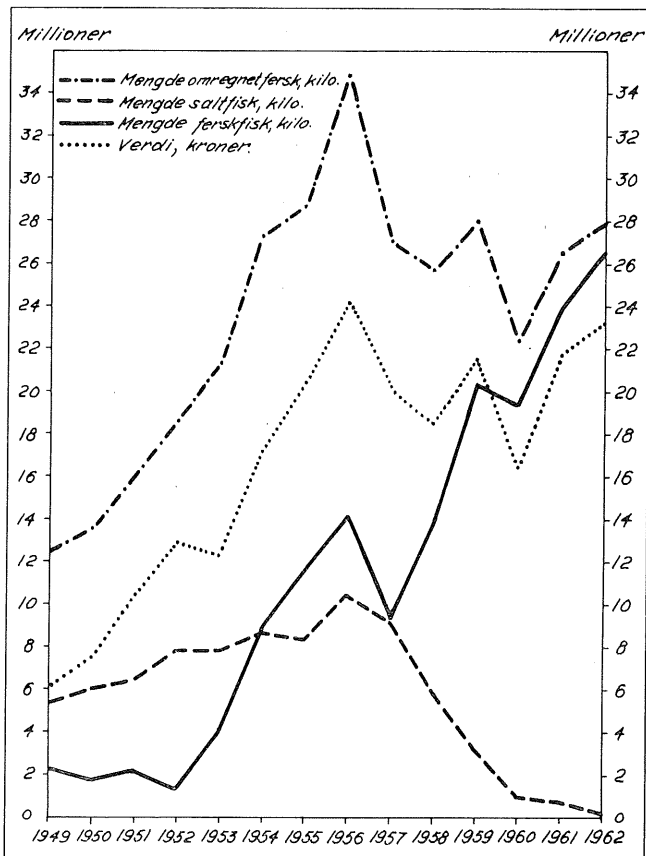

Fig. 2. Gjennomsnittlig fangstmengde pr. tråler.

Det kan nevnes at mens det i 1957 var 16 stortrålere som nesten i sin helhet tilvirket saltfisk, var det i 1959 bare 1 og i 1960 ingen. Det ble foretatt 63 saltfiskturer i 1957, 46 i 1958, 21 i 1959 og 7 i 1960.

Fangstforholdene i 1962 ble av rederne beskrevet som svært variable og alt i alt middels gode. Vår-fisket ble karakterisert som bra — særlig i juni på Skolpenbanken. Sommerfisket ved Bjørnøya ga også noen gode turer, mens fisket ved Spitsbergen ble betegnet som dårlig.

Gjennomsnittsfangster 1949-1962.

Figur 2 viser grafisk de gjennomsnittlige fangstmengder pr. stortråler i perioden 1949-1962. Gjennomsnittskvantumet i 1952 for alle stortrålere er satt lik 100. Dette kvantum danner altså basis for begge kurvene i figuren.

Hovedinntrykket av figur 2 er stigende gjennomsnittsfangster pr. tråler inntil årene 1954-55, og deretter nedgang fram til årene 1958-60. I 1961 var det en markant oppgang igjen i gjennomsnittsfangstene, men i 1962 på ny fall.

En ser at kurven for alle stortrålere og kurven for de helårsdrevne stortrålere i store trekk følger samme bevegelse. De helårsdrevne båtene synes imidlertid å ha en noe stabilere gjennomsnittlig fangstmengde enn samtlige trålere sett under ett. Dette henger blant annet sammen med at tallene for samtlige trålere er påvirket av omfanget av de enkelte fartøyers virksomhet i året.

Skiller en de helårsdrevne stortrålerne ved 400 og 500 brutto tonn slik som i tabell 2, ser en at

Tabell 2. FANGSTMENGDE¹ I GJENNOMSNIITT PR. FARTØY 1955-1962. HELÅRSDREVNE TRÅLERE.

	Fartøyer i størrelsen			Alle
	300/399 br.tonn	400/499 br.tonn	500/699 br.tonn	
 tonn			
1955.....	1 582	1 565	1 706	1 620
1956.....	1 479	1 435	1 889	1 538
1957.....	1 319	1 124 ²	1 078	1 187
1958.....	1 226	1 058 ²	1 130	1 146
1959.....	1 193	1 143	1 067	1 162
1960.....	1 377	1 061	.. ²	1 192
1961.....	1 402	1 248	..	1 336
1962.....	1 336	1 192	..	1 276

¹ Omregnet til ferskfiskvekt. Eksklusive biprodukter. ² En gjør oppmerksom på at disse standardtegn er nyttet i denne meldingen:

.. Oppgave mangler.

— Null

0 Mindre enn 1/2 av den brukte enhet.

gruppen fra 300 til 399 brutto tonn fra og med 1957 hver år har hatt størst gjennomsnittlig fangst. Hovedtendensen i utviklingen i tiden 1949–1960 har da også helst vært i retning av mindre fartøyer med færre mann ombord. Reduksjonen i den gjennomsnittlige mannskapsstyrken har for øvrig vært en følge også av overgangen fra saltfisktråling til ferskfisktråling. Etter 1960 er det igjen blitt bygget noen trålere fra 500 opp til 1 000 brutto tonn. De fleste av disse hadde ved utgangen av 1962 ennå ikke rukket å delta i fisket i et helt kalenderår, og er derfor ikke med i undersøkelsen for 1962.

Driftsresultater i 1962.

De *helårsdrevne* stortrålernes driftsresultater i perioden 1958–1962 er gitt i tabell 3. For året 1962 har en foruten data for alle stortrålere under ett gitt data særskilt for stortrålere under 400 brutto tonn og særskilt for trålere over denne grense.

Som en ser bygger tallene for 1962 på oppgaver fra 12 *helårsdrevne* fartøyer. Ytterligere én stortråler var i *helårsdrift* i 1962, men regnskapet for denne kom for sent inn til at det kunne tas med i undersøkelsen. Driftsresultatene for vedkommende tråler avvek imidlertid så lite fra de andre

Tabell 3. DRIFTSRESULTATER FOR HELÅRSDREVNE STORTRÅLERE 1958–1962. GJENNOMSNIITT PR. FARTØY.

	1958	1959	1960	1961	1962		
					Alle fartøyer	Fartøyer i størrelsen	
						300–399 b.t.	400 b.t. og over
1. Driftsinntekter i alt kr.	896 800	952 500	917 000	1 116 100	1 113 300	1 158 700	1 049 800
Herav til:							
2. Mannskapet «	400 100	430 000	428 500	513 800	496 800	510 800	477 300
3. Rederiet «	496 700	521 800	488 500	602 300	616 500	647 900	572 500
4. Rederiets kostnader «	531 100	503 600	517 600	528 700	590 200	614 700	555 900
Herav utgjorde:							
a. Drivstoff og maskinrekvisita «	236 500	209 800	212 900	204 200	215 500	225 500	201 500
b. Is, salt og emballasje «	20 800	15 400	14 900	12 800	13 200	12 600	14 200
c. Leid arbeidshjelp «	13 600	9 900	12 700	17 500	18 700	20 500	16 100
d. Assuransen av fartøyet «	38 000	38 800	37 700	36 400	34 300	33 000	36 100
e. Vedlikehold og avskrivn. på trålutstyret. «	95 100	88 900	96 100	98 800	113 100	132 000	86 700
f. Vedlikehold av fartøyet «	77 200	88 800	83 100	101 400	121 800	118 100	126 900
g. Administrasjon «	22 900	25 900	36 800	32 400	43 600	49 200	35 800
h. Sosiale utgifter «	12 400	14 200	17 200	19 400	23 200	21 700	25 300
i. Diverse uspesifisert «	14 600	11 900	6 200	5 800	6 800	2 100	13 300
5. Renteutgifter «	34 900	49 500	44 300	45 200	42 600	47 900	35 100
6. Punkt 3 ÷ punkt 4 »	÷ 34 400	18 200	÷ 29 100	73 600	26 300	33 200	16 600
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk «	360	410	410	510	510	500	520
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på «	15 500	17 200	17 600	22 700	22 300	23 100	21 200
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker (fiskerlott) «	12 900	14 800	14 600	19 400	18 700	19 700	17 300
10. Antall mann pr. fartøy «	25,8	25,0	24,3	22,6	22,3	22,1	22,5
11. Antall døgn i sjøen «	247	248	270	287	280	304	249
12. Antall døgn under fiske «	218	186	211	224	230	254	195
13. Fangstmengde saltfisk tonn	215	125	61	13	5	2	9
14. Fangstmengde ferskfisk «	770	933	1 084	1 313	1 268	1 333	1 175
15. Fangstmengde i alt, omregn. til ferskfiskv. «	1 146	1 162	1 192	1 336	1 276	1 336	1 192
16. Fartøystørrelse br. tonn	425	416	406	397	416	356	499
17. Fartøystørrelse fot	..	151	149	149	152	144	163
18. Motorstyrke..... HK	737	768	745	717	757	654	902
19. Fartøyalder år	..	18	19	20	20	18	22
20. Ombygningsalder..... «	..	9	6	8	6	4	10
Antall fartøyer med i undersøkelsen «	15	16	14	14	12	7	5

¹ Eksklusive biprodukter.

trålerne resultatene at gjennomsnittstallene neppe ville blitt nevneverdig endret om denne tråler hadde vært med i undersøkelsen.

Beløpene i tabell 3 er avrundet til nærmeste hundre kroner. En vil i det følgende omtale en del av punktene i tabell 3.

Fartøystørrelse, bemanning og driftstid.

De 12 helårsdrevne stortrålerne som er behandlet i denne meldingen var gjennomsnittlig på 416 brutto tonn. I forhold til de to nærmest foregående årene var dette en mindre stigning. Sammenliknet med f. eks. 1954, da gjennomsnittstørrelsen var 500 brutto tonn, er det imidlertid en klar nedgang.

Mannskapsstyrken viste fortsatt synkende tendens og var i 1962 kommet ned i gjennomsnittlig 22,3 mann pr. fartøy. Til sammenlikning kan nevnes at i 1955 var det gjennomsnittlig hyrt 29,4 mann pr. helårsdrevne stortråler.

Den gjennomsnittlige driftstiden var om lag som i 1961. Det gjennomsnittlige antall døgn i sjøen gikk ned fra 287 til 280, men antall fiskedøgn økte likevel fra 224 til 230. Stortrålerne i gruppen 300—399 brutto tonn hadde for øvrig klart lengre driftstid enn de større trålerne.

Driftsinntekter.

Driftsinntektene omfatter verdien av saltfisk, ferskfisk og biprodukter. Avgift til omsetningslag er trukket fra.

De helårsdrevne stortrålerne oppnådde i 1962 om lag samme gjennomsnittlige driftsinntekt som i 1961 som igjen jevnt over ga de høyeste driftsinntektene siden 1956.

Driftsinntekt 1 000 kr.	Antall trålere		
	1955	1961	1962
600— 799	—	—	1
800— 999	—	3	4
1 000—1 199	5	7	2
1 200—1 399	3	4	4
1 400—1 599	5	—	1
1 600—	1	—	—
I alt.....	14	14	12

Ovenstående oppstilling forteller om stor spredning i de helårsdrevne stortrålerne driftsinntekter, spesielt sammenliknet med driftsåret 1961. En sammenlikning mellom 1955 — det året som hittil har gitt høyest driftsinntekt — og 1962 viser at 5 av

de 12 trålerne i 1962 hadde mindre driftsinntekter enn dårligste tråler i 1955.

Mannskapets inntekter.

Av driftsinntektene, kr. 1 113 300 i gjennomsnitt pr. tråler, tilfalt det mannskapet i alt gjennomsnittlig kr. 496 800, eller 45 prosent. Dette beløp omfatter alt vederlag til arbeidet i form av lottinntekter, faste hyrer, ekstralotter og proviant til den delen av mannskapet som hadde fri kost.

Fiskerlotten, den betaling som fiskerne mottok for samtlige turer i 1962, var som en ser av tabell 3, punkt 9, gjennomsnittlig kr. 18 700. Dette er et relativt høyt beløp sammenliknet med gjennomsnittet for årene 1954—1960 som var kr. 15 200, men det er mindre enn i 1961 da gjennomsnittslotten var kr. 19 400.

En oppstilling over fordelingen av lottinntektene i 1955, 1961 og 1962 ser slik ut:

Fiskerlott 1000 kr.	Antall trålere		
	1955	1961	1962
10—11.....	—	—	1
12—13.....	—	—	—
14—15.....	3	1	1
16—17.....	4	4	2
18—19.....	1	2	3
20—21.....	6	5	4
22—23.....	—	2	—
24—25.....	—	—	1
I alt	14	14	12

De tre årene som er sammenliknet ovenfor, er de årene som har gitt høyest gjennomsnittslott i perioden 1954—1962. Som en ser hadde en i 1962 særlig store variasjoner i fiskerlotten fra båt til båt. De 12 båtene ga således fra kr. 11 600 til kr. 24 300 i fiskerlott.

I tabell 3 er det også under punkt 8 gitt noen tall vedrørende mannskapets inntekter, nemlig *årlig inntekt pr. mann*. Denne er framkommet ved å dividere de totale mannskapsinntekter (punkt 2) med antall mann i alt (punkt 10). Denne størrelsen inkluderer således de faste hyrer og ekstralottene. Den årlige inntekt pr. mann ble i 1962 gjennomsnittlig kr. 22 300, som er kr. 400 mindre enn gjennomsnittet for 1961.

Mannskapets inntekter pr. ukeverk ble i 1962 kr. 510 i gjennomsnitt — det samme som i 1961. Det totale antall ukeverk for mannskapet er utreg-

net slik: For de faste mannskapene er det regnet med full sysselsetting på fartøyene hele året. For de øvrige av mannskapet har en regnet med den tid fartøyet har vært i sjøen pluss kortere opphold ved land for lossing og utrustning til ny tur.

I de tall over mannskapets inntekter som er gjen-gitt ovenfor og i tabellene er det ikke gjort fradrag for proviantutgifter. Det er for øvrig bare de egentlige lottfiskere som betaler sin proviant selv. Det øvrige mannskap (maskinbesetning, byssepersonale m. v.) har fri kost.

Rederiets inntekter og kostnader.

Rederiets andel av driftsinntektene utgjorde i 1962 gjennomsnittlig kr. 616 500 pr. fartøy, eller 55 prosent av driftsinntektene i alt. Rederiets kostnader — eksklusiv avskrivninger på fartøyet — beløp seg til kr. 590 200, og overskottet før avskrivninger ble dermed kr. 26 300 pr. fartøy. For denne størrelsen var det i 1962 store avvik fra fartøy til fartøy — større enn i 1955 og 1961, som vist nedenfor.

Driftsoverskott før avskrivning og forrentning av kapitalen 1 000 kr.	Antall fartøyer		
	1955	1961	1962
÷ 199—150	—	—	1
÷ 149—100	—	—	—
÷ 99— 50	—	—	1
÷ 49— 0	—	1	3
0— 49	2	5	3
50— 99	—	3	1
100—199	5	4	2
200—299	4	1	1
300—399	3	—	—
I alt.....	14	14	12

Dårligste båt lå i 1962 i gruppen kr. 150 000—kr. 199 000 i underskott før avskrivning av fartøyet. Året før fant man dårligste båt i gruppen kr. 0—kr. 49 000 i underskott. Beste båt hadde begge år mellom kr. 200 000 og kr. 300 000 til disposisjon før avskrivninger. Ovenstående oppstilling gir for øvrig et klart inntrykk av at 1962 var et økonomisk sett svakere år for stortråler-rederiene enn årene 1955 og 1961.

Hvordan var så stillingen etter at avskrivningene var trukket fra, og hvor stor var forrentningen? Her er det vanskelig å svare eksakt, idet både avskrivningsgrunnlaget og avskrivningsprosenten for den norske stortrålerflåte i stor utstrekning må bygges på skjønn.

Den tekniske levealder ligger trolig på 20 år og enda mer. Den tekniske utvikling — overgang til nye metoder etc. — kan imidlertid gjøre en tråler umoderne og uhensiktsmessig før den er teknisk utrangert. Den økonomiske levealder kan med andre ord bli lavere enn den tekniske, kanskje bare 10—15 år. Den engelske «Fleck-komiteen» som har lagt fram en rapport om engelske tråleres lønnsomhet, regner det i alle forhold tatt i betraktning — for forsvarlig med avskrivninger på 4—5 prosent av gjenanskaffelsesverdien til fartøyet.

I Fiskeridirektoratets driftsøkonomiske undersøkelser nyttes alltid gjenanskaffelsesverdier som avskrivningsgrunnlag, idet denne metoden teoretisk anses som den beste. Også gjenanskaffelsesprinsippet har imidlertid sine svakheter. I praksis vil det således sjelden være aktuelt å gjenanskaffe fartøyer nøyaktig lik de gamle, og med samme tekniske standard som disse. Nye fartøyer vil være av en forbedret og — som regel — dyrere type.

Ved bruk av gjenanskaffelsesmetoden vil det være vanskelig å komme fram til et sikkert avskrivningsgrunnlag for fartøyer som har vært i bruk noen år. Ansettelsen må i stor utstrekning bero på skjønn. For bortimot nye fartøyer vil imidlertid avviket mellom anskaffelsesverdi og gjenanskaffelsesverdi ikke være særlig stort. Den utvikling som har funnet sted de senere år bort fra den tradisjonelle tråler typen over til hekktråling, gjør det enda vanskeligere å vurdere hva som er den forsvarlige avskrivning på de tradisjonelle trålerne.

I de senere undersøkelser har en imidlertid regnet med et avskrivningsbeløp pr. år på fra kr. 100 000 til kr. 150 000 pr. fartøy. En har da tenkt seg et avskrivningsgrunnlag på anslagsvis 2—3 mill. kroner, og en økonomisk levetid på 20 år (5 prosent avskrivning).

Med de nevnte avskrivningene ville i 1962 bare 3 av de 12 helårsdrevne trålerne ha full kostnadsdekning og et større eller mindre driftsoverskott. De andre ville ha et større eller mindre driftsunderskott. Til sammenlikning kan en nevne at en regnet med at 12 av 14 fartøyer hadde full kostnadsdekning i 1955, 1 av 14 i 1960 og 5 av 14 i 1961.

I tabell 4 har en samlet data for 9 stortrålere som har drevet helårsfiske hvert år i perioden 1958—1962. Her er inntektene og utgiftene de forskjellige år mer sammenliknbare enn i tabell 3 som gir data for forskjellige antall fartøyer.

Det går fram av tabell 4 at driftskostnadene eksklusiv avskrivninger holdt seg noenlunde konstant i perioden 1958—1961. Gjennomsnittet for disse fire

Tabell 4. DRIFTSRESULTATER FOR 9 HELÅRSDREVNE STORTRÅLERE¹ I 1958—1962. GJENNOMSNIITT PR. FARTØY.

	1958	1959	1960	1961	1962
Driftsinntekter i alt kr.	898 300	1 027 100	980 900	1 168 100	1 139 800
Herav til mannskapet «	415 500	470 400	449 200	540 900	495 300
Driftskostnader i alt «	548 700	537 500	549 400	552 800	616 900
Herav:					
Drivstoff, maskinrekvisita «	259 300	222 200	225 400	202 600	229 000
Assuranse «	33 400	36 100	33 900	36 600	32 800
Redskapskostnader «	93 700	95 700	100 900	106 500	121 000
Vedlikehold av fartøy «	81 600	97 100	93 000	107 700	122 500
Administrasjon, sosiale utgifter «	42 400	49 900	63 500	61 800	74 100
Annet, uspesifisert «	38 300	36 500	32 700	37 600	37 500
Driftsoverskott før avskr. på fartøy «	÷ 65 900	19 200	÷ 17 700	74 400	27 600
Full årslott til fisker (fiskerlott) «	13 500	16 000	16 300	20 000	19 000
Antall mann pr. fartøy	25,6	25,2	24,5	23,2	22,3
Antall døgn i sjøen	249	252	281	284	294
Fangstmengde tonn	1 189	1 277	1 290	1 397	1 307

¹ Omfatter de fartøyer som går igjen i undersøkelsen i alle 5 år.

årene var kr. 547.100. I forhold til dette tallet økte driftskostnadene i 1962 med om lag 13 prosent. Det gjennomsnittlige antall døgn i sjøen var i fireårsperioden 267 mot 294 i 1962 — en økning på 10 prosent. En kan derfor si at en del av kostnadsøkningen i 1962 skyldtes økende driftstid. Imidlertid er det klart at også prisstigning og økte satser i sosialtrygdene må ta sin del av skylden for kostnadsøkningen.

Kostnadsøkningen i 1962 slo nokså markert ut i postene redskapskostnader, vedlikehold av fartøy og administrasjon og sosiale utgifter. Drivstoffutgiftene var også betydelig høyere enn i 1961, men ikke nevneverdig høyere enn i 1959 og 1960. I de øvrige kostnadspostene var det små endringer fra årene foran.

Driftsinntektene pr. fartøy varierte i årene 1958—1962 en god del mer enn driftskostnadene pr. fartøy. Vesentlig på grunn av variasjonene i driftsinntektene ble derfor driftsresultatene for rederiene nokså ujevne i femårsperioden. Før avskrivninger på fartøy hadde en således et gjennomsnittlig underskott på kr. 65 900 i 1958, og et tilsvarende overskott på kr. 74 400 i 1961 — for å nevne ytterpunktene.

Den gjennomsnittlige årslotten pr. fisker for de 9 helårsdrevne fartøyene som tabell 4 omfatter, viste gjennomgående samme bevegelse som gjennomsnittslotten for samtlige helårsdrevne trålere (tabell 3), men årslottene lå på de førstnevnte på et noe høyere nivå.

Driftsresultater for «kombinerte» trålere.

I 1962 var det 3 helårsdrevne stortrålere som

drev kombinasjonen trålfiske-sildefiske. Disse 3 er ikke med blant de trålerne som er omtalt foran.

De 3 fartøyene kombinerte trålingen dels med vintersildfiske, dels med islandssildfiske, og dels med feitsildfiske.

Disse kombinerte trålerne hadde en gjennomsnittlig driftstid som lå om lag 15 prosent lavere enn gjennomsnittet for de 12 ordinære helårstrålerne. Driftsinntektene lå 13 prosent lavere, mens kostnadene gjennomsnittlig lå 22 prosent under gjennomsnittet for de 12. Dermed hadde de 3 stortrålerne som drev kombinert fiske mer til disposisjon før avskrivning enn de ordinære trålerne — gjennomsnittlig kr. 64 000 mot kr. 26 300 i gjennomsnitt for de øvrige. Dette kan betegnes som et relativt tilfredsstillende resultat sett på bakgrunn av at fartøyene gjennomsnittlig var 32 år gamle og hadde en alder etter ombygging på gjennomsnittlig 21 år. Fartøyene må således sannsynligvis allerede ha vært ganske langt nedskrevet.

Fiskerne på de kombinerte fartøyene oppnådde derimot litt mindre fiskerlott enn fiskerne på de ordinære trålerne. Lotten pr. fisker på de kombinerte trålerne var således gjennomsnittlig kr. 17 700, dvs. 1 000 kroner mindre enn på de ordinære. Til gjengjeld var som før nevnt også driftstiden kortere.

Driftsresultater for ulike størrelsesgrupper.

En sammenlikning i tabell 3 mellom de små (under 400 brutto tonn) og de større helårsdrevne stortrålere viser at man i 1962 finner igjen et gjennomgående trekk fra de fem foregående årene: det er de minste stortrålerne som jevnt over har de

høyeste driftsinntektene. I 1962 så vel som i 1961 lå trålerne mellom 300 og 400 brutto tonn om lag 10 prosent høyere i gjennomsnittlig driftsinntekt enn de større trålerne. Driftstiden og rederiets kostnader lå også noe høyere i den laveste tonnasje-gruppen.

Nettoresultatet var best på stortrålerne under 400 brutto tonn både for rederi og mannskap. Rederne av disse fartøyene hadde i 1962 gjennomsnittlig dobbelt så mye til disposisjon før avskrivning som rederne av de større stortrålerne, således kr. 33 200 mot kr. 16 600. Noen kostnadsdekning etter avskrivningene for gjennomsnittstråleren var det som en forstår ikke tale om i noen av disse gruppene.

Tabell 5. NORSKE STORTRÅLERES FANGSTMENGDENE PÅ ULIKE FELT. 1957—1962. 1 000 TONN.

	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Øst-Finnmark	5,7	11,1	11,1	7,5	7,7	3,9
Resten av norskekysten	2,6	6,8	3,3	3,4	3,8	3,0
Sum Norskekysten	8,3	17,9	14,4	10,9	11,5	6,9
Barentshavet	0,3	0,2	1,0	2,3	1,3	7,8
Bjørnøya	4,9	2,9	4,1	2,8	6,4	7,0
Spitsbergen	6,9	0,9	3,5	0,4	3,0	2,5
Grønland	1,1	2,0	0,7	0,8	1,0	—
Uoppgitt	5,5	1,8	4,3	5,1	3,3	3,7
Sum alle felt	27,0	25,7	28,0	22,3	26,5	27,9

Lott-takerne på de mindre stortrålerne tjente i 1962 gjennomsnittlig kr. 2 400 mer enn lott-takerne på fartøyene over 400 brutto tonn.

Norske, britiske og vest-tyske tråleres fangstmengder.

Norske trålere.

I tabell 5 er gjengitt samtlige norske stortråleres fangstfordeling på de ulike felt i de siste årene. En merker seg at det bare ble fisket 6 900 tonn ved norskekysten i 1962. Nedgangen i fangstene i Øst-Finnmark oppveies imidlertid av en tilsvarende oppgang for Barentshavet. I Barentshavet og Øst-Finnmark sett under ett ble det tatt 11 700 tonn av norske stortrålere i 1962, mot 9 000 tonn i 1961. Fisken sto lenger øst i 1962 enn tidligere år, slik

Tabell 6. NORSKE STORTRÅLERE. FANGSTMENGDENE PR. FISKEDAG. TONN. 1957—1962.

	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Norskekysten, ekskl. Ø.-Finnmark	5,9	7,5	6,6	5,4	6,1	5,3
Barentshavet, inkl. Ø.-Finnmark	7,8	7,1	7,7	5,2	5,4	6,5
Bjørnøya og Spitsb.	7,8	4,8	5,7	5,8	6,5	6,4
Grønland	9,7	5,4	5,2	7,0	5,9	..
Alle felt	7,5	6,5	6,6	5,5	5,9	6,3

Tabell 7. VEST-TYSKE TRÅLERES FANGST I 1957—1961. FANGSTENS PROSENTVISE FORDELING PÅ FISKE-SLAG I 1961.

Fangstfelt	Fangstmengde 1 000 tonn					Prosentvis fordeling 1961 på:						
	1957	1958	1959	1960	1961	Sild	Torsk	Hyse	Sei	Uer	Annet	Sum
Nordsjøen	156	119	131	81	35	85	1	0	3	0	11	100
Kanalen	20	7	12	0	1	99	0	0	0	—	1	100
Vestbritiske farvann	16	9	2	3	79	0	1	1	—	19	100
Island	93	118	99	103	78	—	19	3	20	47	11	100
Færøyene	21	7	9	4	4	—	5	0	32	48	15	100
Sum	290	267	260	190	121	27	13	2	15	32	11	100
Norskekysten	45	44	36	36	36	0	15	13	41	24	7	100
Barentshavet	5	1	—	2	0	—	63	15	14	2	6	100
Bjørnøya	38	7	0
Spitsbergen
Grønland	33	38	48	68	125	—	46	0	0	46	8	100
Sum	121	90	84	106	161	0	39	3	9	41	8	100
New Foundland	1	9	7	9	—	24	—	0	64	12	100
Labrador	20	34	38	12	—	41	0	0	49	10	100
Andre felt	36	38	44	42	43	4	34	1	8	41	12	100
Alle felt	447	416	431	383	346	10	29	2	11	38	10	100

Kilde: «Jahresbericht über die Deutsche Fischwirtschaft», Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten, Bonn.

at tyngden av fangstene i området skrev seg fra Skolpenbanken. Ellers ser en at ingen norske trålere fisket ved Grønland i 1962.

Effektivitetstallene i tabell 6 forteller at den synkende tendensen i fangstmengde pr. fiskedag i årene 1957—1960 er avløst av noen stigning i 1961 og 1962. Sammenliknet med 1956 som ga 9,4 tonn pr. fiskedag, må imidlertid de 6,5 tonn i 1962 karakteriseres som et lavt tall. Effektivitetsallene for Barentshavet/Øst-Finnmark og Bjørnøya/Spitsbergen holdt seg bra oppe, mens tallet for Norskekysten eksklusiv Øst-Finnmark var det laveste i perioden 1957—1962.

Vest-tyske trålere.

De siste tilgjengelige tall for de vest-tyske trålerne er som før nevnt for 1961. Enkelte av disse tallene er presentert i tabell 7 sammen med tilsvarende tall for de nærmest foregående år. Tallene forteller om en fortsatt nedgang i totalfangstene i 1961. Bortsett fra en mindre stigning i 1959 har det vært en jevn tilbakegang i fangstkvanter siden 1955. Når det gjelder fangstfordelingen på de ulike felt i 1961 merker en seg at fangstene på norskekysten holdt seg uendret fra 1959 og 1960. Fangstene fra Grønland økte betraktelig i 1961 — fra 68 000 til 125 000 tonn. Ellers kunne det noteres tilbakegang på viktige felt som Island, Nordsjøen og Labrador. I likhet med i 1960 er det ikke oppgitt fangster fra Bjørnøya og Spitsbergen i 1961.

Britiske trålere.

Tallene som presenteres i tabell 8 gjelder fangstmengder brakt i land i England og Wales av britiske trålere. For enkelhets skyld nytter en i tabellen og her i teksten betegnelsen «engelske trålere».

De engelske trålerne økte sine fangster på nesten samtlige felt i 1962 sammenliknet med 1961. Dette ga seg utslag i en økning i totalfangstene fra 437 000 tonn i 1961 til 470 000 tonn i 1962.

De norske stortrålerne hadde i 1962 framgang i fangstmengde på 5,3 prosent fra året før. På de samme feltene som nordmennene opererte på hadde engelskmennene en fangstøkning på 15,3 prosent i samme tidsrom.

Tabell 8. ENGELSKKE TRÅLERE¹. FANGSTMENGDE I ÅRENE 1957—1962. 1 000 TONN.

	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Nordsjøen	47	48	56	55	53	43
Island	172	182	148	145	151	164
Færøyene	20	23	21	27	11	13
Sum	239	253	225	227	215	220
Norskekysten	37	38	33	43	30	38
Barentshavet	53	56	65	98	85	96
Bjørnøya/Spitsb. ...	87	75	92	41	60	61
Grønland	9	9	11	11	7	15
Sum	186	178	201	193	182	210
New Foundland ..	3	2	4	10	6	5
Labrador	—	—	1	1	1	2
Andre felt	58	55	42	41	33	33
Alle fangstfelt	486	488	473	472	437	470

¹ Deep Sea Vessels. Eksklusiv pelagisk fiske. Tallene gjelder britiske tråleres landinger i England og Wales.

Kilde: «Sea Fisheries Statistical Tables», Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, London.

Studerer en de engelske trålresultatene på de enkelte felt i 1962, finner en at resultatet for Nordsjøen var det svakeste på dette felt i den siste tiårsperioden. Ved Island ble 1962 det beste år siden utvidelsen av den islandske fiskerigrensen. På feltene ved norskekysten og i Barentshavet ble det også fisket bra. Felles for disse to feltene var at resultatet i 1962 var det tredje beste som ble oppnådd i perioden 1953—1962. Det kan også nevnes at på samme måte som vest-tyskerne, oppnådde engelskmennene et større totalkvantum ved Vest-Grønland enn i noe tidligere år.